

פברואר 2007 | גליון מס. 2

חלב

איגוד האיגוד החלב

ה ע י ת ו ן ש ח ו ל ב ב ש ב י ל ך א ת כ ל ה מ י ד ע

בעיה/סכנה הקשורה בחלב שמקורו ברפתות אלה, והוא ראוי לכל שימוש.

אנו שמחים לבשר כי קמפיין "3 בימים" מתרחב למגזרים נוספים. המועצה ביצעה לאחרונה פעילות רבה במגזר החרדי, אשר זכתה לתשומת לב רבה ולהתלהבות.

חגיגות "שמחת החלב 2007" כבר במרחק נגיעה מאיתנו, וזה הזמן ל"שיפצורים" אחרונים, כדי לעשותן מזמינות ומעניינות יותר.

שתהיה לכולנו שנת חלב טובה והרבה שמחת חלב בלב.

בברכה,
שייקה דרורי
מנכ"ל המועצה

יצרנים יקרים,

אני שמח לפתוח את הגיליון הראשון של "חלבי" לשנת 2007 בנימה אופטימית. אני מאחל לכולנו, שכל היסודות האיתנים שבנינו יחד איתכם, בשנים האחרונות בכלל, ובשנה האחרונה בפרט, יניבו שפע של הישגים לענף החלב בשנה הקרובה.

והרי, אי אפשר לפתוח שנה ללא הגדרת יעדים. ובכן חברים, משימת המשימות שלנו לשנה הקרובה היא לייצר חלב! בשנה האחרונה היינו עדים לעלייה משמעותית בביקושים, הן לחלב והן למוצריו. אין לנו ספק שהמגמה הזו תימשך, ועל כן, עלינו להבטיח, שלא ייווצר חלילה מצב בו לא נוכל לספק את כל כמות החלב הנדרשת באמצעות ייצור מקומי. המסקנה המתבקשת היא, שהיעד העיקרי של כל אחד ואחד מאיתנו הוא לייצר יותר חלב! זה מבחננו.

לאחרונה, אנו עדים להתפרצות מחלת הפה והטלפיים בכמה מוקדים. אני מזכיר לכל היצרנים לשמור על כללי ההתנהגות והבטיחות. חשוב שנבין ונפנים את העובדה, שאין

חגיגות שמחת החלב 2007

16.2-26.2

ארוע הפתיחה המרכזי יתקיים בכפר הירוק 16-17 בפברואר 2007.

בתוכנית:

- בוקר שישי - פעילויות כיף
- הרצאות, סדנאות, טיפולים, יריד מוצרי חלב וארוחת בוקר.
- ולילדים - החל מצהרי יום שישי: סיור בכפר ■ ביקור ברפת ■ פינות יצירה ■ אוהל בדואי שעת סיפור ■ סדנאות בישול לילדים ■ פיתות בטאבון ■ פעילויות ספורט ■ מרוץ רועים ■ מתחם תחרויות חלב ■ מתקני לונה פארק ■ קרקס החלב ■ במת הופעות ■ גראפיטי רפת ועוד.

הפעילות תחל בשעה 10:00 בבוקר

לפרטים בקרו באתר: www.ynet.co.il/halav

השוואה: ענף החלב באירופה לעומת ענף החלב בישראל.

לירון תמיר, כלכלן מועצת החלב

4. מספר רפתות וגודל רפת ממוצעת - באיחוד האירופי קיימים כ-1.8 מיליון רפתות חלב. כלומר, גודל הרפת הממוצעת הוא 13 פרות חולבות. בישראל, הממוצע הוא כ-100 פרות לרפת, כ-350 פרות ברפת השיתופית וכ-60 פרות ברפת המשפחתית (מועצת החלב - שנתון 2005). לגבי גודל הרפת באירופה נעיר שלוש הערות: מדובר בממוצע, אך השונות בין המדינות ובתוכן גדולה, וניתן למצוא באירופה רפתות גדולות בקנה מידה ישראלי ואף מעבר לכך. יש לזכור, שחלק ניכר מהפעילות ברפת באירופה היא גידול המזון, כך שהערך המוסף לפרה גדול יחסית. ובנוסף, יש לזכור כי נתון זה של 13 פרות לרפת מצלם תמונת מצב, אך גם באירופה, המגמה היא של הגדלת יחידות הייצור.

5. רכיבי חלב - באירופה אחוז השומן הממוצע 4.06% (4.4% בהולנד ו-3.62% בקפריסין), ושל החלבון 3.32% (3.5% בהולנד ו-3.03% ביוון). בישראל אחוז השומן הממוצע ב-2005 עמד על 3.58% ואחוז החלבון 3.14% (סיכומי ספר העדר 2005 ה.מ.ב.).

6. מחיר החלב - המחיר הממוצע לחלב בקר בשער הרפת (ממוצע משוקלל, מקור: EUROSTAT) עמד על 27 אירו ל-100 ק"ג (מחיר מתוקן לחלב עם 3.7% שומן). המחירים הגבוהים התקבלו באיטליה - 32 אירו ל-100 ק"ג, והנמוכים בלטיביה - 22.3 אירו ל-100 ק"ג. המחיר בישראל (בשער המשק, מתוקן רכיבים) עמד בשנת 2005 על 30.4 אירו ל-100 ק"ג. נתון זה גבוה בכ-13% מהממוצע באירופה, אך נמוך מהמחירים בספרד, פורטוגל, איטליה ופינלנד.

7. צריכה לנפש של חלב ומוצרי

- חלב שתייה ומשקאות באירופה 73 ליטר לנפש, בישראל 55 ליטר לנפש.
- תוצרת ניגרת באירופה 24 ליטר לנפש, בישראל 22 ליטר לנפש.
- חמאה באירופה 4 ק"ג לנפש, בישראל 0.8 ק"ג לנפש.
- גבינות באירופה 18 ק"ג לנפש, בישראל 15 ק"ג לנפש, אך יש לזכור שעיקר צריכת הגבינות בישראל הן של גבינות למריחה בעוד שבאירופה מרבית הצריכה היא של גבינות קשות עתירות חלב ושומן.

* בלגיה, צ'כיה, דנמרק, גרמניה, אסטוניה, יוון, ספרד, צרפת, אירלנד, איטליה, קפריסין, לטוניה, ליטא, לוקסמבורג, הונגריה, מלטה, הולנד, אוסטריה, פולין, פורטוגל, סלובניה, סלובקיה, פינלנד, שוודיה, בריטניה.

הקהילה האירופית (EU 25)* היא יצרנית חלב בקר הגדולה בעולם. ייצור חלב בקר בקהילה בשנת 2005 היה 143 מיליארד ליטרים, שהם כ-27% מסך ייצור החלב בעולם, העומד על 531 מיליארד ליטרים בשנה זו (IDF:World Dairy Situation 2006). מעבר לכך, מעניין אותנו ענף החלב באירופה מסיבות נוספות: הראשונה, יחסי הסחר במוצרי החלב של ישראל ואירופה, והשנייה, מדובר בענף המנוהל במשטר מכסות ותכנון, ומכאן דמיון מסוים למדיניות החלב בישראל.

חברת הייעוץ הבריטית Agra Informa Ltd מפיקה מדי שנה סקירה נרחבת על שוק החלב האירופי. הסקירה האחרונה (DAIRY REVIEW 2006) יצאה לאור בחודש דצמבר 2006 ומתוכה נביא מספר נתונים מעניינים, אותם נשווה לנתוני ענף החלב בישראל.

1. ייצור חלב ביחס לאוכלוסיה - בשנת 2005 הקהילה מנתה בממוצע 457.4 מיליון נפש, כלומר ייצור חלב לנפש עמד על 312 ליטר לנפש. בישראל, הייצור בשנת 2005 עמד על 1,150 מיליון ליטרים והיקף האוכלוסייה הממוצעת (ל.מ.ס.) היה 6.9 מיליון נפש. כלומר, מדד ייצור חלב בקר לנפש בישראל בשנת 2005 הוא 166 ליטר לנפש, כלומר נמוך בכ-45% מאירופה. הייצור לנפש באירופה גבוה מאשר בישראל, הן בגלל שהצריכה לנפש גבוהה יותר, והן בשל מאזן הסחר החיובי (עודף ייצור על יבוא) במוצרי חלב.

2. תמיכות ישירות - התמיכות האירופיות בענפי החקלאות גבוהות ומהוות נדבך עיקרי במדיניות החקלאית. בשנת 2005 מוערכות התמיכות הישירות בענף החלב, המועברות מנציבות האיחוד, ב-2.8 מיליארד אירו, כלומר התמיכה הישירה לליטר חלב היא כ-2 אירו ל-100 ליטרים, כלומר כ-11 אג' לליטר. בישראל, מעבר לתמיכות במסגרת הרפורמה בענף החלב, אין תמיכות ישירות בענף.

3. מספר פרות ותנובה ממוצעת לפרה - מספר הפרות החולבות באירופה (2005) עמד על 23 מיליון פרות. כלומר, התנובה הממוצעת לפרה היא כ-6,185 ק"ג לשנה. בהתייחס לנתון זה נעיר, כי קיימת שונות רבה בין החברות בקהילה, והתנובות הממוצעות נעות בין 8,113 ק"ג לשנה בדנמרק ל-4,320 בקולין. בישראל תנובת החלב הממוצעת לפרה (סיכומי ספר העדר 2005 ה.מ.ב.) עומדת על 11,118 ק"ג לשנה - ב-85% יותר מהתנובה הממוצעת באירופה וב-37% יותר מאשר בדנמרק.

חלב קריאה

"חלב קריאה" הוא מדור חדש אשר יכלול ביקורת ספרותית על ספר קריאה חדש או ישן מהספרות העברית או הלוועזית. הביקורת תיכתב על ידי עובדי מועצת החלב, האוהבים גם לקרוא ספרים וגם לשתות חלב. דירוג הציונים: מכוס חלב אחת (גרוע) עד 5 כוסות חלב (מעולה). פנו אלינו ושתפו אותנו. נשמח לקבל המלצות...

נעים להכיר: אדם איתן

האיש שחוסך לכל הרפתנים בארץ הרבה כאבי ראש.

ביטוח עדר הבקר מיועד לטיפול מערכתי ומרכזי בפגרי בעלי חיים מתמותה במשקים, וכן משחיתות, שנפסלו למאכל אדם בבתי מטבחים. הביטוח מאפשר טיפול בפגרים והשמדתם, תוך מניעת סיכונים תברואתיים, וטרינריים וסביבתיים. הביטוח מכסה את עלויות ההובלה והכילוי של הפגר. הביטוח ממומן מתקציב מועצת החלב ומבוצע ע"י "הקרן לנזקי טבע בחקלאות". המתקן הארצי לכילוי פגרים פועל ביוזמת מועצת החלב משנת 2001. מתקן זה נותן פתרון לכל הבעיות הסביבתיות, הוטרינריות והתברואתיות, שיצרו בעבר פגרי בעלי חיים מרפתות החלב.

אדם איתן (ארטוינסקי) הוא הבעלים והמנכ"ל של חברת א.ע. ביו אקולוגיה, החברה האחראית על ביצוע פינוי וטיפול בפגרים. "כל שעל הרפתן לעשות הוא להרים אלינו טלפון ובאחריותנו, שהפגר יגיע מהר ככל האפשר למתקן הכליה". השליטה על מערך הפינוי היא כמעט אוטומטית. מרגע שהודעת הרפתן נקלטה, ובמקרה שההודעה מגיעה עד השעה 10:00 בבוקר, הרפתן נכנס לרשימת האיטוף לאותו יום (אחרי 10 בבוקר, האיטוף יתבצע למחרת). הפיקוד על האיטוף מתנהל באמצעות GPS, כאשר המחשב מסדר לנהג את מסלול האיטוף, שיכול להשתנות און-ליין, ברגע שנכנסת הודעה חדשה.

במתקן, בקיבוץ עין המפרץ, עובדות שתי רופאות וטרינריות. כאן מבוצעת נתיחה שלאחר המוות, על פי בקשת רופא העדר, על מנת לברר את סיבת המוות, ולוודא שאין לו השפעה על שאר העדר. בנוסף, מתבצעת נתיחה של המוח, כדי לשלול BSE (מחלת הפרה המשוגעת).

אדם, שעוסק בפסולת לסוגיה, קרוב ל-25 שנה, החל את המהלך עוד בשנת 1986, והגשים אותו בשנת 2000, בעזרת מועצת החלב, עם הקמת א.ע. ביו אקולוגיה, כשותפות שווה בינו ובין קיבוץ עין המפרץ, שם גם נמצא מתקן הכליה התרמי לשריפת הפגרים.

"השריפה, להבדיל מהטמנה רגילה, מבטיחה הכחדה מלאה של גורמי מחלה, ומניעת הפצה של גורמי המחלה על ידי בעלי חיים, למשל. את האפר, המהווה משקל של 1%, אנו טומנים באתר פסולת" מסכם אדם.

אדם בן 60, נשוי + 3, בוגר בית-ספר ימי, מהנדס ימי במקצועו, בהשכלתו למד ארכיטקטורה ימית (תכנון אוניות), גר ברמת פולג. כשנשאל מה התחביב שלו הוא ענה בשליפה: וורקוהוליק.

ביטוח ענף הבקר לחלב לשנת 2007 מתחדש בימים אלה.

- סכום הפיצוי לבשר פסול בבית המטבחים, כתוצאה משחיתה דחופה (כולל תעודה ש.ו. 64), יהיה 900 ש"ח לראש בקר.
- סכום הפיצוי לבשר פסול בבית המטבחים, כתוצאה משחיתה רגילה, יהיה 650 ש"ח לראש בקר.
- לפרות ובני בקר שנשחטו בשחיתת דחק או מתו ברפת, ישולמו עלויות הובלת הבקר והשמדתו ישירות למערך הפינוי והכילוי. המחירים צמודים למדד המחירים לצרכן של חודש דצמבר 2006, וישתנו מדי חודש לפי השינוי במדד.

כחלק מהמאמץ להרחבת הידע והשליטה בכל הקשור למחלות בעלי החיים בשירותים הוטרינריים, יופעל גם השנה מערך לטיפול בפגרי הפרות ובני הבקר. המערך כולל מיתקן לכילוי פסולת מן החי שהוקם באזור עין המפרץ, מערך ארצי להובלת הפגרים וכן ביטוח, המכסה את הוצאות הפינוי והכילוי של הפגרים. השילוב בין השרותים הוטרינריים, מועצת החלב, קנ"ט וחברת א.ע. ביו אקולוגיה, מאפשרים לכולנו לעמוד בסטנדרטים הגבוהים שמציבים גורמי איכות הסביבה. להלן פירוט הסעיפים העיקריים בחוזה הביטוח, שנכנסו לתוקף ב-1 בינואר 2007:

...עוד מיתוס נשבר!

מחקרים מוכיחים: אין קשר בין צריכת חלב לאסטמה.

מחקרים קליניים רבים בדקו האם לצריכת חלב ומוצריו יש השפעה על החרפת סימפטומים אסתמיים או הרעה כלשהיא בתפקודי נשימה בקרב מבוגרים וילדים שלא סובלים מאלרגיה למוצרי חלב. במחקרים אלו לא נמצא כל קשר בין התופעות הללו לצריכת חלב. תופעות במערכת הנשימה נצפו רק בקרב אנשים שנמצאו כאלרגיים לחלבון חלב. אצלם אכן הופיעו תופעות אלו עם צריכת מוצרי חלב והפסיקו מיידית עם הפסקת הצריכה.

גם אתם וודאי שמעתם את הטענה, לפיה קיים קשר בין צריכת חלב ומוצריו לבין מחלות דרכי הנשימה העליונות (נזלת, דלקות אזניים, אסטמה). במשך שנים התפתח אצלנו מיתוס, חסר כל בסיס מדעי, לפיו מוצרי חלב מגבירים ייצור ריר על ידי מערכת הנשימה, ועל ידי כך מחמירים את חסימת דרכי הנשימה ואת הסימפטומים של אסטמה. תפיסה זו גוררת אנשים רבים להימנע מצריכת מוצרי חלב לשווא או לחילופין, למנוע אכילת מוצרי חלב מילדיהם.

הדרך הלבן

מזון המיוצר מחיות משק מהונדסות גנטית אושר לצריכה בארה"ב.

ד"ר שמוליק פרידמן

נוספות לאורך זמן, כדי להבין מה הן ההשפעות ארוכות הטווח העוללות לנבוע מצריכת מוצרים אלו. ארגוני הצרכנים קראו לצרכנים, לרשתות המזון ולבעלי המרכולים, להתעלם מהמלצת ה-FDA ולסרב לקבל מוצרים אשר ידוע כי הופקו מחיות מהונדסות. לטענתם במידה והמלצתם לא תתקבל, יש לצפות לירידה של כ-15% בצריכת מוצרי החלב בארה"ב. למרות החלטת ה-FDA ובעקבות מעורבותם של גופים פוליטיים ואינטרסנטים שונים, יש להניח כי הויכוח הפוליטי והמיקצועי עוד ימשך וצפויות לנו התפתחויות שונות בנושא זה.

מתוך: FoodHACCP.COM.NewsLetter

רשות המזון והתרופות האמריקאית (FDA) אישרה מזון (חלב, בשר) המיוצר מחיות משק שנוולדו באמצעות הנדסה גנטית, כמזון תקין וראוי לשימוש אדם.

לטענת ה-FDA, נעשו ב-5 השנים האחרונות מחקרים רבים המוכיחים כי אין כל הבדל בין שני סוגי המזון, ולכן אין כל סיבה למתג באופן שונה את המוצרים שמקורם בחיות מהונדסות. נציגי היצרנים בארה"ב דוחים, כמובן, את ההמלצה הזו וטוענים כי שיעורי התמותה והפגמים בחיות המהונדסות גבוהים יותר מבחיות הרגילות. מסיבה זו, הם טוענים, יש צורך בבדיקות

חילופי דורות במדריכי ממש"ח

אחיעם שני, וותיק מדריכי מאל"ה, פרש מעבודתו במועצת החלב. חברנו, גולן יעקב, מחליף אותו.

לאחר 27 שנים של פעילות ברוכה במסגרות שונות בתחום ממשק החליבה וההדרכה, פרש אחיעם שני מעבודתו במאל"ה-מועצת החלב. אנו מבקשים להודות לו על התרומה הגדולה בה זכה ענף החלב עקב עבודתו, ובעיקר על הצלחתו הגדולה בהנחלת שיגרת חליבה היגיינית לכלל מגדלי החלב בארץ.

אנו מאחלים לאחיעם המשך פעילות ברוכה, באותה התלהבות ובאותה התמדה שאפיינו את פעילותו עד היום, ובעיקר בריאות טובה. את אחיעם מחליף חברנו גולן יעקב, אשר שימש ב-15 השנים האחרונות דוגם באזור הצפוני. גולן עבר הכשרה מצוינת בחודשיים האחרונים, והיום הוא משמש מדריך מוסמך לכל דבר.

אנו מאחלים לגולן הצלחה גדולה ובטוחים כי קהל המגדלים יזכה לשירות נאמן ומקצועי כפי שהורגל בו עד היום. לתיאום ביקורים ומפגשי היכרות עם גולן, נא להתקשר 050-2895939, או ישירות למעבדת מאל"ה בקיסריה בטלפון 04-6274477.

דע את החיידק

**מה סיכויי ההחלמה מדלקת העטין?
התשובה: תלוי מי החיידק.**

רלף גינסבורג - מדריך ממש"ח

ניהול המאבק כנגד דלקות עטין מצריך ניטור, איסוף מידע על אירועים קליניים וספירת תאים סומאטיים. אבל, על מנת לתרגם את תוצאות הניטור לפעולה מעשית, חייבים לדעת "מי נגד מי", ובמילים אחרות: מי הוא החיידק האויב?

זנים שונים של חיידקים אחראים למחלות עטין, ולכל חיידק יש מסלול התפתחות שונה של המחלה, סיכויי החלמה אחרים, ופוטנציאל שונה לגרום להתפרצויות הרסניות. לכן, חשוב ביותר לדגום כל מקרה של דלקת עטין, אפילו את הדלקת הקלה ביותר, על מנת לברר כנגד אלו פתוגנים (גורמי מחלה) אתם נלחמים.

מתוך: "Udder Topics" ביטאון ה-National Mastitis Council, ארגון עולמי לבקרה על דלקות עטין ואיכות החלב.

הנכם מוזמנים לקחת חלק בעיתון. נשמח לקבל הערות, הארות וכיו"ב.

המועצה לענף החלב בישראל דרך המכבים 46 ת.ד. 15578 ראשון לציון 75054.
טל: 03-9564750, פקס: 03-9564766, halavi@is-d-b.co.il

מערכת עיתון "חלבי": עורך ראשי: אברי רייקין, עורך מקצועי: ד"ר שמוליק פרידמן, עורך בפועל: ערן דולב, עיצוב: אלישבע שאלתיאל